

Inhämtning av uppgifter om dagvattenanläggningar och små avlopp

Detta brev skickas till er kommuns officiella brevlåda. Det behöver sändas vidare till de instanser i kommunen som dels har hand om dagvattenfrågor (VA-huvudmannen och/eller de som ansvarar för fysisk planering), och tillsyn av små avlopp enligt miljöbalken.

Vattenmyndigheterna behöver er hjälp att komplettera uppgifter om de åtgärder som gjorts för dagvatten och små avlopp från landets kommuner. Uppgifterna behövs för att kunna fullgöra vattenmyndigheternas uppdrag enligt kap3, §1 i Vattenförvaltningsförordning (2004:660).

Sista datum för att skicka in uppgifterna är 2025-05-01.

Samråd har genomförts med Sveriges kommuner och regioner i enlighet med Förordning (1982:668) om statliga myndigheters inhämtande av uppgifter från näringsidkare och kommuner.

Bakgrund

Vattenmyndigheterna

De fem regionala vattenmyndigheterna har identifierat vissa kvalitetsbrister i det underlag vi har gällande små avlopp och dagvatten. De uppgifter som finns tillgängliga är baserade på enkäter som Svenska MiljöEmissionsData (SMED) gjort inom ramen för tidigare Pollution Load Compilation (PLC) förberedande arbete som är del av Sveriges nationella åtagande att minska övergödningen till Östersjön. Brister i underlaget resulterar i att vattenmyndigheterna får problem med att kvantifiera rätt åtgärdsbehov per vattenförekomst.

Bättre kvantitativa uppgifter för genomförda och möjliga åtgärder för dagvatten och små avlopp är grundläggande som underlag för modellering av åtgärder för övergödning samt expertbedömningar av miljögifter. Detta arbete prioriteras av Vattenmyndigheterna för att få säkrare

2025-01-17

miljökvalitetsnormer i stöd för åtgärds genomförandet och säkerställa att rätt åtgärd föreslås på rätt plats. Miljökvalitetsnormerna för vatten är juridiskt bindande vid tillämpning av miljöbalken och plan- och bygglagen för bl.a. kommunal miljötillsyn, fysisk planering, dagvattenplanering m.m.

Vattenmyndigheterna har möjlighet att inhämta uppgifterna från kommunerna enligt 3 kap. 3 § vattenförvaltningsförordningen *Om vattenmyndigheten begär det, skall kommuner ge in underlag som de innehar och som vattenmyndigheten behöver för att fullgöra sina uppgifter enligt 1 och 2 §§.*

Havs- och vattenmyndigheten

HaV har under längre tid planerat för att digitalt samla in de uppgifter om små avlopp som behövs för den rapportering av miljödata som myndigheten ansvarar för samt att kunna ge god tillsynsvägledning inom området. Begränsad budget gör dock att HaV för närvarande inte kan färdigställa systemet för att ta emot uppgifter från kommunerna. Insamlingen av uppgifter kommer därför 2024–2025 istället att göras av Vattenmyndigheterna, via det nya registersystem som utvecklats. Vattenmyndigheterna kan sedan dela med sig av resultatet till HaV. Trots ekonomiska begränsningar blir det på detta sätt ändå möjligt för HaV att få in uppgifter av hög kvalitet som kan användas för nationella belastningsberäkningar och för att följa upp fokusområdet Små avlopp i den nationella strategin för miljöbalkstillsyn.

Trots att HaV i nuläget inte har möjlighet att digitalt samla in uppgifter om små avlopp så är det viktigt att det långsiktiga arbetet med att digitalisera och komplettera registren fortgår, för mer information se [Digitalisering av uppgifter om små avloppsanläggningar](#) på HaV:s webbplats.

Registeruppgifter med hög kvalitet behövs bland annat för riskbaserad tillsyn, uppföljning av tillsyn, belastningsberäkningar och för den rapportering som det reviderade avloppsdirektivet kan komma att kräva. Förberedelser för riskbaserad tillsyn genom uppdatering av register är fortsatt ett av fokusområdena i den nationella strategin för miljöbalkstillsyn 2022–2025.

Instruktioner

Små avlopp

Vattenmyndigheten behöver teknikuppgifter om små avlopp i er kommun. Ni har tidigare rapporterat detta på kommunnivå genom SMEDs enkäter vilket innebär att Vattenmyndighetens åtgärdsförslag blir osäkra då de

2025-01-17

anges på vattenförekomstnivå. Uppgifterna om små avlopp ska kunna hämtas ut med automatiska exporter för de kommunerna som använder ärendesystemen EDP Vision, Sokigos Ecos eller Prosonagruppens Castor. Det är viktigt att ni exporterna avloppsregistret i sin helhet då Vattenmyndigheterna behöver veta alla anläggningar i vattenförekomstavrinningsområdet för att beräkna ett åtgärdsbehov, även de anläggningar där ni inte har uppgifter om reningsteknik behöver följa med i exporten. Kontakta er leverantör om ni behöver hjälp med att genomföra exporten.

De kommuner som inte har möjlighet att svara via exportfunktioner från sina ärendehanteringssystem ges möjligheten att komma med synpunkter på Vattenmyndighetens föreslagna åtgärder under vårt samråd för Åtgärdsprogram 2027. Ni kommer då att behöva lämna uppgifterna via ett frågeformulär.

Dagvatten

Uppgifterna om dagvattenanläggningar behöver lämnas in genom bifogat frågeformulär. Informationen som efterfrågas är åtgärdskategori, koordinater, åtgärdsstorlek och anläggningens år för genomförande, om det finns information om åtgärdseffekt går detta också att ange. Det är enbart anläggningar där det är kommunen som är ansvarig tillsynsmyndighet som omfattas av enkäten. De åtgärder som redan rapporteras, och som därmed inte behöver rapporteras igen, finns i kartunderlaget för [digitala åtgärdsunderlag](#). Hur ni sorterar fram dem åtgärder som redan rapporterats samt laddar ner en Excelfil för er kommun illustreras i **Bilaga 2 Instruktion Digitala åtgärdsunderlag Dagvatten**.

Frågeformuläret för rapporteringen av genomförda åtgärder består sedan av ett fristående Excelblad, **Bilaga 1 Dagvatten Enkät till kommunerna**. Rapporteringen sker på koordinatnivå trots att Vattenmyndigheten enbart behöver uppgifterna på vattenförekomstnivå (en lägre geografisk uppdelning än koordinat). Anledningen till att vi ber om uppgifterna på koordinatnivå är för att det i de flesta fall innebär en extra arbetsbörda för kommunerna att rapportera dagvattenåtgärderna per vattenförekomst. Den nya vattenförekomstindelningen har inte heller tillgängliggjorts på ett enkelt sätt vid enkätens utskick. Vattenmyndigheten väljer därför att utföra detta arbetsmoment i efterhand.

2025-01-17

Rapportering

Svar lämnas till Vattenmyndigheten.Norrboten@lansstyrelsen.se. Namnge filerna ni skickar in med vilken typ av uppgifter ni lämnar samt vilken kommun uppgifterna avser. Exempelvis, *Små avlopp Piteå Kommun* SWEREF 99 21 45 EPSG:3017. Om ni har använt ett annat koordinatsystem än SWEREF99TM är det viktigt att ni anger detta (EPSG-kod).

Jonathan Fridesjö

Johanna Söderasp

Koordinerande handläggare

Vattenvårdsdirektör

Kontaktuppgifter

Eventuella frågor om insamlingen av uppgifter besvaras av:

Dagvatten: Nora Lindell, nora.lindell@lansstyrelsen.se, telefonnummer 010 – 225 56 81

Små avlopp: Jonathan Fridesjö, jonathan.fridesjo@lansstyrelsen.se, telefonnummer 010 - 225 52 92